

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Bogos Alexandru în numele inculpaților Borta Parascovia și Borta Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 ianuarie 2021, în cauza penală în privința lui

***Borta Parascovia XXXXX, născută la
XXXXX, originară și domiciliată XXXXX;***

***Borta Vasile XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat XXXXX.***

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 04.08.2016 – 30.01.2019;

Instanța de apel: 22.02.2019 – 11.01.2021;

Instanța de recurs: 17.03.2021 – 02.06.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 30 ianuarie 2019, ***Borta Parascovia XXXXX*** a fost recunoscută vinovată și condamnată pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani.

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite lui Borta Parascovia XXXXX pe o perioadă de probațiune de 5 (cinci) ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Tulbure Igor către Borta Vasile și Borta Parascovia privind repararea prejudiciului material și moral s-a admis parțial.

S-a încasat de la Borta Parascovia în beneficiul părții vătămate Tulbure Igor

prejudiciul material în mărime de 2 769,74 lei (două mii șapte sute șazeci și nouă) lei, 74 bani și suma de 30 000 (treizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat. În rest acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin aceeași sentință, **Borta Vasile XXXXX** a fost achitat de sub învinuirea înaintată în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că la data de 05.05.2016, în jurul orei 02:00 min., Borta Parascovia, având scopul vătămării grave a integrității corporale a persoanei, în timp ce se afla la domiciliul său situat în XXXXX, unde în calitate de oaspete îl avea pe Tulbure Igor, în timpul unui conflict iscat spontan între Borta Parascovia, fiul ei – Borta Vasile și Tulbure Igor, inculpata Borta Parascovia a luat de pe masa de bucătărie un cuțit de bucătărie cu care i-a aplicat în mod intenționat lui Tulbure Igor o lovitură în abdomen, cauzându-i astfel, conform Raportului de expertiză medico-legală nr. 1694/D din 08 iulie 2016: plagă tăiată, înțepată, penetrantă a peretelui abdominal anterior; transfixiantă cu lezarea mezenterului și colonului, a intestinului subțire, ficatului, hematom retroperitoneal, hemiperitoneu; șoc hemoragic. Aceste leziuni corporale au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor înțepător, ce prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatei au fost reîncadrate juridic din prevederile art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal în cele ale art. 151 alin. (1) Cod penal, adică *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății care este periculoasă pentru viață*.

2.1. De către organul de urmărire penală, lui **Borta Vasile XXXXX** i s-a înaintat învinuirea pentru faptul că, la data de 05.05.2016, în jurul orei 02:00 min., împreună și de comun acord cu mama sa, Borta Parascovia, având scopul vătămării grave a integrității corporale a persoanei, în timp ce se aflau la domiciliul său situat în XXXXX, unde în calitate de oaspete îl aveau pe Tulbure Igor, în rezultatul unor neînțelegeri iscate spontan cu ultimul, Borta Parascovia l-a apucat pe Tulbure Igor cu ambele mâini de regiunea capului zgâriind-l pe față și exprimând- se în adresa lui cu cuvinte necenzurate, iar Borta Vasile cu un cuțit de bucătărie pe care-l avea în mână i-a aplicat în mod intenționat lui Tulbure Igor o lovitură în abdomen, cauzând-i astfel conform Raportului de expertiză medico-legală nr. 1694/D din 08 iulie 2016 lui Tulbure Igor plagă tăiată înțepată penetrantă a peretelui abdominal anterior; transfixiantă cu lezarea mezenterului și colonului, a intestinului subțire, ficatului, hematom retroperitoneal, hemiperitoneu; șoc hemoragic. Aceste leziuni corporale au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor înțepător, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic, de către organul de urmărire penală, în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, adică *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită de două sau mai multe persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia au declarat apel:

- **procurorul**, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Borta Vasile și Borta Parascovia să fie recunoscuți vinovați și condamnați de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 11 ani, pentru fiecare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. A încasa din contul lui Borta Vasile și Borta Parascovia în folosul statului cheltuielile judiciare în sumă totală de 2 154 lei, dintre care suma de 46 lei pentru 2 examinări medico-legale, cu costul de 23 lei fiecare; 1 136 lei pentru determinarea prezenței metalelor în bio probe și corpuri, suma de 915 lei pentru expertiza medico-criminalistică traseologică și examinarea în baza documentelor medicale în sumă de 57 lei. Admiterea integrală a acțiunii civile înaintată de partea vătămată Tulbure Igor către Borta Parascovia și Borta Vasile privind repararea prejudiciului material în sumă de 2 769,74 lei și prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei.

În argumentarea cerințelor solicitate în apel, acuzatorul de stat a invocat că în cadrul urmăririi penale, Borta Vasile și Borta Parascovia au fost puși sub învinuire în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, însă prima instanță instanța, deși a audiat partea vătămată, martorii, a examinat materialele cauzei penale, a audiat inculpații, în esență, a dat prioritate declarațiilor inculpaților, punând la baza sentinței declarațiile acestora precum și a martorului Pînzari Diana (concubina lui Borta Vasile), cu toate că ultima, fiind audiată în cadrul ședinței de judecată a declarat că nu a văzut de către cine din inculpați a fost aplicată lui Tulbure Igor lovitura cu cuțitul. Totodată, au fost lăsate fără vreo apreciere declarațiile părții vătămate Tulbure Igor, care fiind audiat în ședința de judecată a depus declarații consecvente și care corespund cu cele depuse în cadrul urmăririi penale, fără abateri, demonstrând în fapt vinovăția prin participație a lui Borta Vasile și Borta Parascovia, în cauzarea leziunilor corporale grave celui din urmă. Partea vătămată a explicat instanței că anume Borta Vasile i-a aplicat lovitura cu cuțitul în regiunea abdomenului, iar Borta Parascovia în acest timp îl ținea cu mâinile de față în regiunea ochilor, astfel facilitându-i lui Borta Vasile comiterea faptei infracționale.

În aceeași ordine de idei, acuzarea a menționat că instanța de judecată nu a ținut cont și nici nu a dat o apreciere declarațiilor depuse de către martorii acuzării: Tulbure Viorica, Țurcanu Nicolae, Buga Nicolae și Tulbure Serghei, care au fost audiați în cadrul ședinței de judecată și din a căror declarații rezultă incontestabil vinovăția inculpaților Borta Vasile și Borta Parascovia;

- **avocatul Postica Serghei în interesele părții vătămate Tulbure Igor**, care a

solicitat casarea integrală a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Borta Vasile și Borta Parascovia să fie recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal. În motivarea apelului, apărătorul părții vătămate a punctat că familia Tulbure era în conflict cu familia Borta, care a apărut pe timpul când inculpata Borta Parascovia concubina cu Tulbure Sergiu, și din aceste motive inculpata ținea ură pe Tulbure Igor, deoarece ultimul întotdeauna a fost împotriva relației unchiului său cu inculpata Borta Parascovia, relație care a luat sfârșit tot datorită părții vătămate Tulbure Igor.

Astfel, a susținut apelantul că aceasta din start, având intenții meschine față de Tulbure Igor, sub pretextul de a-i arăta reparația și de a-l servi cu un pahar de vin, l-a invitat pe acesta la ea în ospetie. Aflându-se deja în casa inculpatei Borta Parascovia, ultima intenționat a inițiat un conflict cu partea vătămată Tulbure Igor, iar feciorul acesteia Borta Vasile de asemenea având ură și fiind în relații ostile cu Tulbure Igor, știind de durerea mamei sale și de rezultatul relației acesteia cu fostul concubin Tulbure Sergiu, a început să se bruscheze cu Tulbure Igor. În timp ce Tulbure Igor se confrunta cu Borta Vasile, inculpata Borta Parascovia îl ținea de față pe Tulbure Igor, astfel acoperindu-i ochii, timp în care Borta Vasile în scop de răzbunare, profitând de situație, a luat un cuțit de bucătărie și i l-a înfipt lui Tulbure Igor în abdomen.

Împrejurările descrise mai sus, nu au fost apreciate de către prima instanță, fără a se face vreo referință asupra conceptului juridic de participație și contribuția fiecărui participant la săvârșirea infracțiunii în cauza dată;

- *avocatul Bogos Alexandru în numele inculpatei Borta Parascovia*, care a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea condamnării lui Borta Parascovia, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Borta Parascovia să fie achitată, pe motiv că fapta inculpatei a fost săvârșită în stare de legitimă apărare, iar acțiunea civilă înaintată de partea vătămată să fie respinsă. Pentru a argumenta cele solicitate în apelul declarat, apărătorul inculpatei a subliniat că partea vătămată a încercat să explice acțiunile lui Borta Parascovia și a lui Borta Vasile prin faptul că, anterior Borta Parascovia ar fi pretins la careva imobil de familie rămas moștenire lui Tulbure Igor, în perioada când Borta Parascovia a concubinat cu moșul părții vătămate Tulbure Serghei. Însă, această versiune este una de cortină și constituie o încercare de a-l disculpa pe Tulbure Igor și de a da o motivare a celor întâmplate la 05.05.2016. În sensul dat, nu s-au administrat careva probe în susținerea acestor declarații, or Borta Parascovia nu a avut o relație oficializată cu Tulbure Serghei și nu a fost parte în careva procese civile cu referire la revendicarea cărorva imobile cu familia Tulbure – deci aceste declarații poartă un caracter declarativ.

Subsidiar, s-a invocat că acuzarea, prin învinuirea și rechizitoriul înaintat nu a putut prezenta un motiv clar, care ar fi stat la baza presupusei infracțiuni prevăzute la art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, care este o infracțiune comisă din intenție, având în

vedere faptul că până la acea dată careva conflicte părțile nu au avut, iar în cadrul audierilor, Tulbure Igor nu a putut oferi o explicație clară a motivului comiterii infracțiunii, împrejurare ce nu este în concordanță cu trecutul infracțional și comportamentul agresiv al acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 ianuarie 2021, apelul avocatului Bogos în numele inculpatei Borta Parascovia a fost respins, iar apelurile procurorului și al avocatului Postica Serghei în interesele părții vătămate Tulbure Igor au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre după cum urmează:

Se recunoaște vinovată Borta Parascovia de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani, cu executare în penitenciar pentru femei de tip semiînchis.

Se recunoaște vinovat Borta Vasile de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au rămas fără modificări.

5. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a constatat că Borta Parascovia și Borta Vasile au comis infracțiunea în următoarele circumstanțe: la 05.05.2016, în jurul orei 02:00 min, împreună și de comun acord, având scopul vătămării integrității corporale grave a persoanei, în timp ce se aflau la domiciliul său situat în XXXXX, unde în calitate de oaspete îl aveau pe Tulbure Igor, în rezultatul unor neînțelegeri iscate spontan cu ultimul, Borta Parascovia l-a apucat pe Tulbure Igor cu ambele mâini de regiunea capului, zgârâindu-l pe față și exprimându-se în adresa lui cu cuvinte necenzurate, iar Borta Vasile cu un cuțit de bucătărie pe care-l avea în mână i-a aplicat în mod intenționat lui Tulbure Igor o lovitură în abdomen, cauzându-i astfel conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1694/D din 08.07.2016, plagă tăiată înțepată penetrantă a peretelui abdominal anterior, transfixianta cu lezarea mezenterului și colonului, a intestinului subțire, ficatului hematom retroperitoneal, hemoperitoneu; șoc hemoragic, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect înțepător-tăietor și în circumstanțele indicate prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă a integrității corporale.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpaților au fost încadrate juridic în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, adică *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente, săvârșită de două sau mai multe persoane.*

5.1. Pentru a pronunța hotărârea adoptată, instanța de apel a constatat că cercetarea judecătorească s-a efectuat cu încălcarea dispozițiilor procesual penale privind

administrarea probelor, iar prima instanță a dat o apreciere greșită și eronată probelor administrate, or, instanța de judecată pripit a recalificat acțiunile inculpatei Borta Parascovia în baza art. 151 alin. (1) Cod penal și neîntemeiat a ajuns la concluzia de a-l achita pe Borta Vasile. Constatările formulate prin sentința respectivă nu corespund probatoriului cercetat în ședința de judecată, instanța urmând să țină cont de prevederile art. 101 alin. (l) Cod procedură penală, care stabilesc că fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenții, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

În continuare, instanța de apel s-a referit la faptul că instanța de fond nu a dat apreciere declarațiilor depuse de inculpații Borta Vasile și Borta Parascovia, cât și de partea vătămată Tulbure Igor, în coroborare cu toate probele anexate la materialele cauzei, or, nerecunoașterea vinovăției de către Borta Vasile nu poate servi temei de achitare a acestuia, în timp ce în cursul judecării cauzei au fost administrate suficiente probe, care confirmă cu certitudine vinovăția atât a lui Borta Vasile, cât și a participației inculpatei Borta Parascovia în comiterea faptei imputate, din care considerente instanța de apel le-a apreciat drept modalitate de apărare, urmărind scopul evitării răspunderii penale.

La fel, a fost apreciat critic faptul că instanța de judecată a pus la baza sentinței de achitare, în primul rând, declarațiile inculpaților Borta Parascovia și Borta Vasile, precum și a martorului Pînzari Diana (concubina lui Borta Vasile), însă, nu a dat o apreciere celor relatate de către partea vătămată Tulbure Igor, care în ședința de judecată a depus declarații consecvente evenimentelor derulate și care corespund cu cele depuse în cadrul urmăririi penale, fără abateri, demonstrând în fapt vinovăția prin participație a lui Borta Vasile și Borta Parascovia.

Totodată, în dovedirea vinovăției inculpaților Borta Parascovia și Borta Vasile, în ședința de judecată a instanței de apel au mai fost cercetate și următoarele mijloace de probă solicitate de a fi cercetate suplimentar de către acuzatorul de stat:

- *Procesul verbal de cercetare la fața locului* (f d. 18-19, vol. I);
- *Procesul verbal de cercetare la fața locului* din 05.05.2016 în care sânt fixate circumstanțele constatate în rezultatul cercetării la fața locului în gospodăria în care locuiește Tulbure Igor (f.d. 10-12, vol. I);
- *Procesul verbal de cercetare la fața locului* din 05.05.2016 în care sânt fixate circumstanțele constatate în rezultatul cercetării la fața locului în curtea casei în care locuiește Borta Parascovia și Borta Vasile (f.d. 13-19, vol. I);
- *Testul Drager* în privința lui Borta Parascovia, care demonstrează că inculpata Borta Parascovia avea alcoolemia de 0,72 mg/l (f.d. 48, vol. I) ;
- *Procesul verbal de audiere a bănuitei Borta Parascovia* (f d. 53, vol. I);
- *Procesul verbal de audiere a lui Borta Vasile* (f.d. 74, vol. I);
- *Procesul verbal de confruntare dintre Borta Vasile și Tulbure Igor , precum și*

dintre Borta Parascovia și Tulbure Igor (f d. 118-119, 120-124, vol. I);

- *Raport de expertiză medico-legală nr. 1694/D* din 08 iulie 2016, potrivit căruia la Tulbure Igor s-au constatat plaga tăiată înțepată penetrantă a peretelui abdominal anterior; transfixiantă cu lezarea mezenterului și colonului, a intestinului subțire, ficatului, hematom retroperitoneal, hemiperitoneu; șoc hemoragic. Aceste leziuni corporale au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor înțepător, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă (f.d. 112-114, vol. I);

- *Raport de expertiză medico-legală nr. 2013* din 06 mai 2016, potrivit căruia la Borta Parascovia s-au constatat echimoză la nivelul toracelui posterior, excoriație la nivelul cotului drept, echimoze la nivelul membrului superior stâng și echimoze la nivelul membrului inferior stâng, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur și se califică ca vătămare neînsemnată (f.d. 95-96, vol. I);

- *Raport de expertiză medico-legală nr. 103* din 14 iunie 2016 potrivit căruia deteriorările de pe hanoracul prezentat spre examinare au fost cauzate cu un obiect plat înțepător-tăietor ce avea vârf ascuțit, muchie sub forma "n", tăiș ascuțit din ambele părți și o lățime a lamei la nivelul implantării în jurul de 18 mm (f.d. 105- 106, vol. I);

- *Raport de expertiză medico-legală nr. 2030* din 10 mai 2016 potrivit căruia la Borta Vasile leziuni corporale vizibile nu s-au constatat (f.d. 100, vol. I);

- *Ordonanța de recunoaștere în calitate de corpuri delictive* a cuțitului de bucătărie și a unei perechi de ghete bărbătești, a unei perechi de pantaloni, a unui hanorac sport bărbătesc, a unei scurte bărbătești și a hainelor de damă (f d. 21, vol. I);

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel au fost cercetate suplimentar și probele solicitate de avocatul Bogos Alexandru:

- *Procesul verbal de cercetare la fața locului* din 05.05.2016 în care sânt fixate circumstanțele constatate în rezultatul cercetării la fața locului în gospodăria în care locuiește Tulbure Igor (f.d. 10-12, vol. I);

- *Procesul verbal de cercetare la fața locului* din 05.05.2016 în care sânt fixate circumstanțele constatate în rezultatul cercetării la fața locului în curtea casei în care locuiește Borta Parascovia și Borta Vasile (f.d. 13-19, vol. I);

- *Declarațiile martorului Pînzaru Diana* (f d. 29, vol. I);

- *Declarațiile martorului Besler Stefan* (f d. 32, vol. I);

- *Declarațiile martorului Țurcanu Nicolae* (f d. 35, vol. I);

- *Declarațiile martorului Buga Nicolae* (f d. 37, vol. I);

- *Declarațiile martorului Besler Tatiana* (f d. 36, vol. I);

- *Certificat privind componența familiei inculpatei Borta Parascovia* (f d. 41, vol. I);

- *Certificat - caracteristica* în privința inculpatei Borta Parascovia (f.d. 42, vol. I);

- *Procesul verbal de audiere a bănuitei Borta Parascovia* (f.d. 53, vol. I);
- *Procesul verbal de confruntare dintre Tulbure Igor și Borta Vasile* (f.d. 118-119, vol. I);
- *Procesul verbal de confruntare dintre Tulbure Igor și Borta Parascovia* (f.d. 120-124, vol. I);
- *Procesul verbal de audiere a lui Borta Vasile* (f.d. 74, vol. I);
- *Raport de expertiză medico-legală nr. 103* din 14 iunie 2016 potrivit căruia deteriorările de pe hanoracul prezentat spre examinare au fost cauzate cu un obiect plat înțepător-tăietor ce avea vârf ascuțit, muchie sub forma "n", tăiș ascuțit din ambele părți și o lățime a lamei la nivelul implantării în jurul de 18 mm (f.d. 105- 106, vol. I);
- *Raport de expertiză medico-legală nr. 2030* din 10 mai 2016 potrivit căruia la Borta Vasile leziuni corporale vizibile nu s-au constatat (f.d. 100, vol. I);
- *Raport de expertiză medico-legală nr. 1694/D* din 08 iulie 2016 potrivit căruia la Tulbure Igor s-au constatat plaga tăiată înțepată penetrantă a peretelui abdominal anterior; transfixiantă cu lezarea mezenterului și colonului, a intestinului subțire, ficatului, hematom retroperitoneal, hemiperitoneu; șoc hemoragic. Aceste leziuni corporale au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect tăietor înțepător, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă (f.d. 112-114, vol. I);
- *Plângerea* depusă la procuratură pe faptul tentativei de viol de către Tulbure Igor față de Borta Parascovia (f.d. 184-189, vol. I);
- *Ordonanța de refuz în începerea urmăririi penale* (f.d. 191, vol. I);
- *decizia Curții Supreme de Justiție* din 05.02.2016 în privința lui Tulbure Igor în baza art. 287 alin. (1) Cod penal (f.d. 192, vol. I);
- *Hotărârea* în privința lui Tulbure Igor din 16.05.2011 pentru săvârșirea contravenției prevăzute de art. 69 alin. (1) Cod contravențional (f.d. 196, vol. I);
- *Sentința* din 29.03.2013 în privința lui Tulbure Igor condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal (f.d. 197, vol. I);
- *Încheierea instanței de fond prin care anulează refuzul în privința neînceperii UP* și obligă organul de anchetă să investigheze suplimentar acest caz (f.d. 210, vol. I);
- *Declarațiile martorului Tulbure Viorica* (f.d. 225, vol. I);
- *Declarațiile martorului Țurcanu Nicolai* (f.d. 224, vol. I);
- *Declarațiile martorului Buga Nicolai* (f.d. 236, vol. I);
- *Informația prezentată de către IP Ialoveni* (f.d. 22, vol. II);

Astfel, analizând obiectiv circumstanțele cauzei, în raport cu probele prezentate instanța de apel a subliniat că, prima instanță greșit a constatat că în materialele cauzei nu se conțin probe care ar demonstra comiterea de către inculpații Borta Parascovia și Borta Vasile a infracțiunii prevăzute la art.151 alin. (2) lit. d) Cod penal, aceasta deoarece, vinovăția inculpaților a fost confirmată înafara oricărui dubiu rezonabil prin prisma

probelor cercetate mai sus, iar nerecunoașterea vinovăției de către aceștia o consideră ca o metodă de apărare și un mijloc de eschivare de la răspundere penală, întrucât versiunile invocate de cei din urmă nu au suport probator.

În acest sens, s-a reținut că prima instanță greșit a apreciat declarațiile inculpatului Borta Vasile, precum că el nu a aplicat părții vătămate Tulbure Igor lovitura cu cuțitul, or, intențiile infracționale și urmărirea scopului infracțional al inculpaților Borta Parascovia și Borta Vasile este confirmat și prin declarațiile acestora date în cadrul cercetării judecătorești, și anume, Borta Parascovia a recunoscut că l-a lovit pe Tulbure Igor în abdomen cu cuțitul (f.d.117, Vol. I), iar Borta Vasile, în cadrul ședinței instanței de fond a declarat că, au început să se îmbrâncească reciproc. Martorul Pînzari Diana (concubina lui Bortă Vasile), fiind audiată în cadrul ședinței de judecată a declarat că nu a văzut de către cine din inculpați a fost aplicată lui Tulbure Igor lovitura cu cuțitul și în același timp, instanța de fond nu a ținut cont și nici nu dat o apreciere celor relatate de către partea vătămată Tulbure Igor, care fiind audiat în ședința de judecată a depus declarații consecvente evenimentelor derulate, care corespund și cu declarațiile depuse în cadrul urmăririi penale, fără abateri, demonstrând în fapt vinovăția prin participație a lui Borta Vasile și Borta Parascovia în cauzarea leziunilor corporale grave părții vătămate Tulbure Igor, ultimul indicând cu certitudine că, anume Borta Vasile i-a aplicat lovitura cu cuțitul în regiunea abdomenului, iar Borta Parascovia în acest timp îl ținea cu mâinile de față în regiunea ochilor, astfel facilitându-i lui Borta Vasile comiterea faptei infracționale.

Mai mult, instanța de apel a notat că, cele relatate de către partea vătămată Tulbure Igor în ședința de judecată sânt confirmate și de martorii Tulbure Viorica, Țurcanu Nicolae, Buga Nicolae și Tulbure Serghei în cadrul ședinței de judecată, prin care de asemenea se demonstrează vinovăția inculpaților Borta Vasile și Borta Parascovia, or, atât martorul Buga Nicolae, cât și martorul Țurcanu Nicolae, au declarat că, atunci când l-au vizitat la spital pe Tulbure Igor acesta le-a comunicat că a fost lovit cu cuțitul în burtă de către Borta Vasile, dar nu de către Borta Parascovia, și pe tot parcursul urmăririi penale și a judecării cauzei în fond și în apel, partea vătămată Tulbure Igor cu lux de amănunte a descris evenimentele care au avut loc, pe când inculpații și-au schimbat declarațiile atât la urmărirea penală, cât și în instanța de fond și apel.

De asemenea, au fost apreciate critic declarațiile martorului Borta (Pînzari) Diana, logodnica inculpatului Borta Vasile, care, având scopul de a-și salva logodnicul de la executarea unei eventuale pedepse cu închisoare, a declarat că logodnicul său Borta Vasile a fost agresat de Tulbure Igor, fapt care contravine raportului de expertiză medico-legală nr. 2030 din 10 mai 2016.

La fel, instanța de apel a respins alegațiile avocatului Bogos Alexandru, care consideră argumentele primei instanței privind constatarea vinovăției lui Borta Parascovia ca fiind eronate, menționând că, deși prin încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 22.03.2017 a fost admisă plângerea Parascoviei Bortă și anulată

Ordonanța din 04.08.2016 și Ordonanța procurorului ierarhic superior din 28.12.2016 prin care s-a dispus de a nu porni urmărirea penală pe faptul tentativei de viol, partea apărării nu a prezentat alte probe privind pornirea sau finisarea urmăririi penale în privința lui Tulbure Igor cu privire la tentativa de viol, mai mult de atât că aceste ordonanțe au fost anulate în legătură cu încălcarea procedurii de examinare a plângerilor depuse de către Borta Parascovia, dar nu din motivul că tentativa de viol ar fi avut loc (f.d. 210, vol. I).

În același context, instanța de apel nu a acceptat versiunea unei tentative de viol comisă de către partea vătămată, întrucât, reieșind din declarațiile lui Borta Parascovia, anterior, partea vătămată a mai comis o tentativă de a întreține un raport sexual cu ultima, și în aceste împrejurări, ar fi alogic de a-l invita pe Tulbure Igor în ospeție, cunoscând cu certitudine că, ultimul prezintă pericol și că este în stare de ebrietate.

Astfel, instanța de apel a subliniat că în corespundere cu practica judiciară, în cazul în care două sau mai multe persoane, acționând cu intenția de a aplica fiecare numeroase lovituri victimei și chiar dacă numai una din aceste lovituri a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, periculoasă pentru viață, toate aceste persoane trebuie considerate coautori la infracțiunea prevăzută de art. 151 Cod penal.

Prin urmare, prima instanță, la aprecierea și încadrarea juridică a faptelor urma în mod obligatoriu să verifice dacă acțiunile lui Borta Vasile întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, ținând cont de faptul că ambii inculpați au acționat și au participat împreună la aplicarea loviturilor părții vătămate Tulbure Igor.

Acestea fiind consemnate, instanța de apel a stabilit cu certitudine vinovăția inculpaților, dar și semnele calificative ale componenței infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Reieșind din limitele pedepsei prevăzute de sancțiunea art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, instanța de apel a considerat că stabilirea față de inculpații Borta Parascovia și Borta Vasile a unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, inculpata Borta Parascovia în penitenciar pentru femei, ca fiind una legală, proporțională și pe măsură de a atinge scopul de reeducare și preventiv urmărit de legea penală, în contextul comiterii unei asemenea abateri de ordin penal.

Astfel, s-a remarcat că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

În sensul dat, s-a acordat eficiență prevederilor art. 7, 61, 75-78 Cod penal, care stipulează expres că, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât

din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Subsidiar, în ședință judiciară s-a stabilit cu certitudine că, partea vătămată Tulbure Igor, a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către ultimul se probează prin faptul că, el a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, care se referă la suferințele psihice, manifestate prin stare de stres și frustrare, or, ultimul timp de 3 luni a fost nevoit să se afle internat în spital, unde a suportat 5 intervenții chirurgicale, iar prin acțiunile sale inculpații Borta Parascovia și Borta Vasile i-au încălcat dreptul la sănătate, integritate corporală, libertatea psihică și morală.

Totodată, cerințele părții vătămate Tulbure Igor, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 100 000,00 lei au fost considerate de către instanța de apel ca fiind exagerate, astfel că, instanța a opinat că suma în mărime de 30 000,00 lei este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele comiterii de către inculpații Borta Vasile și Borta Parascovia a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva lui Tulbure Igor și în această parte, instanța de apel a considerat de a menține sentința contestată, fără modificări.

Solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpaților în sumă totală de 2154 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată, fiind lăsate în contul statului, având în vedere că rapoartele de expertiză din prezenta cauză penală au fost întocmite până la modificările operate la art. 143 Cod de procedură penală.

6. Temeinicia și legalitatea deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *avocatul Bogos Alexandru în numele inculpaților Borta Parascovia și Borta Vasile*, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, inculpații Borta Parascovia și Borta Vasile să fie achitați de sub învinuirea înaintată.

În susținerea celor solicitate prin recursul declarat, apărătorul a invocat că instanța de apel nu s-a expus asupra caracterului agresiv în societate a părții vătămate, Tulbure Igor dovedit prin declarațiile martorului Besler Ștefan (f.d. 33, vol. I) care este tatăl lui Tulbure Igor, potrivit cărora fiul său este impulsiv și are un caracter arțăgos, deseori intră în conflict cu consătenii, care se soldează cu bătaii. Declarații similare depune și martorul Tulbure Viorica, care este soția lui Tulbure Igor (f.d. 225, vol. I) și a relatat că soțul este o persoană conflictuală mai ales când consumă alcool. Totodată, Tulbure Igor a fost tras la răspundere contravențională și penală unde acesta prin decizia nr. 167/2016 a fost condamnat la o pedeapsă de 1 an și 6 luni închisoare, iar termenul de probă a fost suspendat condiționat pe o perioadă de 2 ani. Astfel, la 05.05.2016, partea vătămată Tulbure Igor era recent condamnat la o pedeapsă cu suspendare, prin urmare, orice încălcare de ordin penal îl pune în fața riscului de a executa o pedeapsă cu închisoarea.

De asemenea, instanța de apel nu s-a expus asupra constituției fizice și anume la raportul de greutate dintre partea vătămată Tulbure Igor, care la momentul incidentului

avea o masa corporală de 120 kg, iar Borta Vasile avea o masa corporală de 60 de kg, astfel raportul de forțe era net în favoarea ultimului. În continuare, atât Borta Parascovia, cât și Borta Vasile au simțit și au înțeles că Tulbure Igor întreprinde acțiuni reale, directe, imediate, materiale îndreptate împotriva lui Borta Vasile – materializate prin faptul că Tulbure Igor nu înceta acțiunile de strangulare, viața și sănătatea inculpatului aflându-se în pericol real, astfel mama acestuia, Borta Parascovia a intervenit în apărarea fiului, și chiar de la prima audiere a relatat despre faptul că, anume ea a aplicat lovitura cu cuțitul și a mai explicat și din care motiv anume.

Mai mult, consideră recurentul că martorii Țurcanu Nicolae, Buga Nicolai au dat declarații contradictorii în cadrul ședințelor de judecată, relatând că au mințit la poliție, pe motiv că, după ce partea vătămată Tulbure Igor s-a extemat din spital martorii menționați supra au avut discuții comune. Astfel, după aceste vizite martorii și-au schimbat declarațiile, fiind influențați să dea declarații în favoarea părții vătămate – circumstanțe care au fost omise de instanțele de fond.

6.1. Pe marginea recursului vizat, a prezentat referință procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție, care a solicitat inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Cu referire la alegerile recurentului, indicate sub aspectul temeiurilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, Colegiul penal le consideră nefondate și în acest sens, se menționează că, în conformitate cu prevederile art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma penală.

Colegiul penal reține, că acest temei include cazurile, când nu a fost stabilită fapta, care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă, prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele, care stabilesc circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

În conformitate cu materialele cauzei, inculpații Borta Parascovia și Borta Vasile au fost puși sub învinuire, recunoscuți vinovați și condamnați de către instanța de apel în baza art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal – *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare*

a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente, săvârșită de două sau mai multe persoane, soluție pronunțată de către instanța de apel în baza ansamblului de probe administrate și cercetate suplimentar la cererea părților, fiind astfel combătută soluția de achitare pronunțată de către prima instanță în privința inculpatului Borta Vasile.

Analizând decizia atacată, Colegiul penal consideră că instanța de apel legal și întemeiat a casat sentința în privința lui Borta Vasile și a pronunțat o hotărâre de condamnare în privința ambilor inculpați, argumentând desfășurat instituția participației și delimitând rolul și aportul fiecărui inculpat la săvârșirea infracțiunii incriminate acestora. Prin urmare, hotărârea contestată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 5.1. din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterează căreia nu o consideră necesară.

Cât privește alegația potrivit căreia se invocă legitima apărare, în ipoteza unei tentative de viol asupra inculpatei Borta Parascovia, instanța de recurs atestă că versiunea dată a fost înaintată și la judecarea cauzei în apel, asupra căreia instanța de apel just a conchis că ipoteza dată este înaintată ca fiind o tactică de apărare, or, Borta Parascovia a afirmat că anterior, asupra sa a mai avut loc o tentativă de viol din partea lui Tulbure Igor, însă, potrivit declarațiilor acesteia, în seara comiterii infracțiunii, ea a fost cea care l-a invitat pe Tulbure Igor la domiciliul ei, fapt care pune la îndoială veridicitatea versiunii înaintate.

Mai mult de atât, instanța de recurs notează faptul că prin Raport de expertiză medico-legală nr. 2030 din 10 mai 2016 la Borta Vasile leziuni corporale vizibile nu s-au constatat (f.d. 100, vol. I), astfel este exclusă versiunea invocată în recurs potrivit căreia Tulbure Igor a întreprins acțiuni reale, directe, imediate, materiale îndreptate împotriva lui Borta Vasile – materializate prin faptul că Tulbure Igor nu înceta acțiunile de strangulare, viața și sănătatea inculpatului aflându-se în pericol real, astfel mama acestuia, Borta Parascovia a intervenit în apărarea fiului.

Referitor la argumentul prin care se afirmă faptul că martorii Țurcanu Nicolae, Buga Nicolai și-ar fi schimbat declarațiile, fiind influențați de inculpat, Colegiul penal le respinge ca nefondate, întrucât Buga Nicolai nu și-a schimbat declarațiile precum afirmă apărarea, iar martorul Țurcanu Nicolae a declarat în instanța de apel că la urmărirea penală se afla în stare de ebrietate și din momentul comiterii faptei au trecut deja 4 ani, din care considerent nu ține minte detaliat cele întâmplate. Argumentul recurentului potrivit căreia Tulbure Igor ar fi influențat martorii vizați pentru a da declarații false este doar o versiune, care este lipsită probe și nu poate fi pusă la baza unei hotărâri de achitare, din moment ce în prezenta cauză penală au fost administrate și cercetate un ansamblu de probe, care coroborează între ele și demonstrează contrariul.

Astfel, instanța de recurs reține, că temeiurile invocate de recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilite asemenea erori de drept în speța examinată. Prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide, că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, de aceea recursul ordinar declarat de avocatul Bogos Alexandru în numele inculpaților Borta Parascovia și Borta Vasile se declară inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Bogos Alexandru în numele inculpaților Borta Parascovia și Borta Vasile împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 ianuarie 2021, în cauza penală în privința lui ***Borta Parascovia XXXXX și Borta Vasile XXXXX***, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la ***08 iulie 2021***.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan